

Handläggare
Elisabeth Ek
Telefon: 08-508 315 66**Till**
Kulturnämnden
2021-04-27

Förslag till detaljplan för Konsthallen 15 m.fl. i stadsdelen Djurgården S-Dp 2018-00710. Svar på remiss från stadsbyggnadskontoret

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsbyggnadskontoret som svar på remissen.

Patrik Liljegren
Tf. KulturdirektörAnne Lund
TF avdelningschef,
Kulturstrategiska staben

Sammanfattning

Aktuellt planförslag syftar till att möjliggöra för utökad byggrätt inom fastigheten Hasselbacken 1 på södra Djurgården. Byggrätten föreslås innehålla hotell, restauranger och kulturändamål som utställningsverksamhet och musikpaviljong. Planförslaget syftar också till att bekräfta befintliga byggnader med tillfälligt lov inom Konsthallen 2 och 15, möjliggöra för ett sammanlänkande glastak mellan fastigheterna Konsthallen 2 och 15 samt lägga lämpliga varsamhetsbestämmelser på Hasselbacken 1 och Konsthallen 15.

Kulturförvaltningen bedömer att det bör vara möjligt att utvidga verksamheten på Hasselbacken 1, men kulturmiljön på Hasselbacken och i närområdet tål inte en så hög exploatering som i det aktuella planförslaget utan att förvanskas.

Djurgården och Hasselbacken utgör en av de känsligaste kulturmiljöerna i Stockholm. Med sin placering på höjden utgör den ett centralt blickfång från flera vyer. Miljön är en av de mest identitetsskapande på Djurgården. Planförslaget med den utökade byggrätten redovisar en volym och skala som storleksmässigt kommer att dominera över Hasselbacken och det intilliggande

byggnadsminnet Cirkus och förändra stadsrummet. Konsekvensen blir att kulturhistoriska värden i hög grad kommer att påverkas negativt. Föreslagen Rotunda med länkbyggnad och skärmtak, som kopplar nya Gubbhyllan med den befintliga huvudbyggnaden bör utgå helt då den medför alltför negativa konsekvenser för kulturmiljön. Föreslagna tillbyggnader bör reduceras betydligt vad avser höjder och volymer och även bearbetas vad gäller utformning. Ny bebyggelse behöver bättre anpassa och underordna sig kulturmiljön i Hasselbacken och närområdet.

Kulturförvaltningen har inga synpunkter vad avser föreslagna åtgärder inom fastigheterna Konsthallen 2 och 15.

Underlag för beslut

Samrådshandlingar finns på Stockholms stads hemsida [Stockholm.se/detaljplaner](https://stockholm.se/detaljplaner). Handlingar som ligger till grund för förslag till beslut är planbeskrivning, plankarta, Hasselbacken 1 Kulturmiljöutredning (dat. 2020-10-13) och Miljökonsekvensbeskrivning för detaljplan Konsthallen 15 m.fl. (dat. 2021-02-19) samt illustrationer.

Ärendet

Ärendet har remitterats från stadsbyggnadskontoret till kultur- nämnden den 23 mars 2021 för svar senast den 10 maj 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsutvecklingsenheten på kulturstrategiska staben.

Hasselbacken 1 är centralt belägen på Djurgården bredvid Cirkus. Rakt över Djurgårdsvägen vid Allmänna Gränd ligger Konsthallen 2 och 15 invid Abba museet. Foto från Google earth.

Bakgrund och syfte

Aktuellt planförslag syftar till att möjliggöra för utökad byggrätt inom fastigheten Hasselbacken 1 på södra Djurgården.

Byggrätten föreslås innehålla hotell, restauranger och kulturändamål som utställningsverksamhet och musikpaviljong. Syftet är också att bekräfta befintliga byggnader med tillfälligt lov inom Konsthallen 2 och 15, möjliggöra för ett tak och länka samman fastigheterna Konsthallen 2 och 15 samt lägga lämpliga varsamhetsbestämmelser på Hasselbacken 1 och Konsthallen 15.

Djurgården med sina nöjesetablissemang är ett av Stockholms viktigaste besöks- och turistmål. Stadsdelen utgör också en av de känsligaste kulturmiljöerna i staden pga. sin arkitektur och ett storslaget parklandskap med en kulturhistoria som vittnar om dess tid som kunglig jaktmark. Hasselbacken 1 ingår i den så kallade Evenemangsparken på Västra Djurgården. Med sin placering på höjden utgör den ett centralt blickfång från flera vyer tillsammans med Cirkus. I stadsmuseets karaktärisering av byggnadsminnet framhålls att Cirkus ska ses som en fristående byggnad men i ett sammanhang av raden av nöjesetablissemang och villor på Skansenbergets sydsluttning. Hasselbacken ramas in av den omgivande park- och trädgårdsmiljön. På den andra sidan

av Djurgårdsvägen är upplevelsen av miljön brokigare då ny bebyggelse tillkommit som kontrasterar mot den äldre.

Vyn från Djurgårdsvägen. Bilden visar Arre Esséns sommarpaviljong från 1928 inom fastigheten Konsthallen 15 och Abba museet inom fastigheten Konsthallen 2 skymtar till höger. Mellan de båda fastigheterna föreslås ett glasat tak. Foto från Google street view.

Vyn upp mot Hasselbacken. Foto från Google street view.

I översiktsplanen anges att Djurgårdens natur- och kulturvärden är viktiga att värna om men också att utveckla. Under 2018 togs ett program fram för fastigheterna Konsthallen 15 m.fl. Flertalet remissinstanser var negativa till programförslaget framförallt vad gällde den negativa påverkan på kulturmiljön.

Stadsbyggnadskontoret föreslog därför att planområdet skulle utvidgas till att även omfatta Hasselbacken 1 för att utreda möjligheten till att utveckla hotellverksamheten där. För Konsthallen 2 och 15 önskar nu fastighetsägaren att samordna verksamheterna genom ett sammanlänkande tak samt återställa fasaderna inom byggnaderna på Konsthallen 15 som de hade efter sommarpaviljongens tillkomst 1928.

Stadsutvecklingsenheten har yttrat sig i behovsbedömningen av aktuell detaljplan (dat.2020-09-02 med samma dnr). Det bedömdes som möjligt att i begränsad omfattning pröva nya byggrätter inom fastigheten Hasselbacken 1. Lägen som bedömdes möjliga var nuvarande platsen för parkeringen och f.d. "Gubbbhyllan" samt platsen för den tidigare Moriska paviljongen.

Illustrationen visar de nya byggnadernas placering. Illustrationen är hämtad ur Miljökonsekvensbeskrivningen.

Planförslaget

Hasselbacken 1

Nya byggnader inom fastigheten Hasselbacken 1 föreslås placeras på platserna för den tidigare Gubbbhyllan, Moriska paviljongen och vid huvudbyggnadens södra gavel på platsen för ljusinsläppet för befintlig rotunda samt en musikpaviljong föreslås sidoplacerad på terrassen. Nya byggnader utförs som runda paviljonger med fasader av vertikala träelement genombrutna av färgat eller matterat glas. Takyterna utförs som en kombination av beträdbara takterrasser och gröna tak.

Alla byggnaderna förbinds med varandra under mark. Anläggningens tillbyggda delar rymmer förutom hotellrum, även en spaavdelning i marknivå i delar av befintlig anläggning som idag är konferenslokal och en underjordisk utställningslokal

under terrassen framför huvudbyggnaden samt ett nytt café i framskjutet läge mot Hazeliusbackens nedre del.

Höjdskillnaderna mot Hazeliusbacken och nedanför nya Gubbhyllan ska tas upp med terrasser, men de ingår inte i planområdet utan genomförs i projekt mellan byggaktör och Kungliga djurgårdsförvaltningen. Inom fastigheten tillkommer en byggrätt om ca 5 800 kvm.

Nya Gubbhyllan är placerad på den nuvarande parkeringen i ett exponerat läge mot Djurgårdsvägen och Hazeliusbacken. Gubbhyllan är som högst fyra våningar plus en takterrass och ett skärmtak. Byggnaden trappar ner mot Djurgårdsvägen. En länkbyggnad i plan två föreslås mellan Gubbhyllan och nya Rotundan som ska förbinda de båda byggnaderna med varandra och bilda en portik och entré från Hazeliusbacken. Rotundan är tänkt att fungera som reception. Den är uppförd i tre våningar med ett skärmtak mot huvudbyggnadens gavel som ett väderskydd.

Nya Moriska paviljongen placeras i två nivåer i terrängen, där den högsta är i fyra våningar med den nedersta våning dold på grund av ändrad markplanering. Den lägre delen är placerad mot huvudbyggnaden. En glasövertäckt del ska ge ett väderskydd

Den uppbyggda terrassdelen närmast huvudbyggnaden som tillkom på 1990-talet föreslås att tas bort för att ge plats åt en ny glasveranda. Musikpaviljongen är placerad på terrassen som blir grusbelagd. Från den når man utställningsytan under mark.

Värdefulla träd, två ekar däribland Bellmanseken och en alm kommer att sparas och förses med skydd i detaljplanen. Den äldre stenmuren som löper längs Djurgårdsvägen förses också med ett skydd i plan.

Konsthallen 2 och 15

Aktuellt planförslag innebär i korthet att de båda byggnaderna länkas samman med ett glasat sadeltak på stålbalkar vilket fungerar som ny entré, vindfång och lobby till hotellet. Plan två och tre inom Konsthallen 15 byggs om till hotellrum. Förutom länkbyggnaden ryms åtgärderna för Konsthallen 15 inom gällande plan. Inom fastigheten Konsthallen 2 finns en glasad vinterträdgård och ett förråd som har tillfälligt bygglov. Dessa bekräftas i föreslagen detaljplan. Konsthallen 15 förses med skydd mot rivning och varsamsamhetsbestämmelser i plan. I övrigt överförs bestämmelserna från gällande plan.

Kulturhistoriska värden

Historik

Förutom det glasade taket rymmer åtgärderna för Konsthallen 15 inom gällande detaljplan och det har redan prövats i ett bygglov varför endast Hasselbacken 1 beskrivs här.

Hasselbacken har en 250 årig tradition som utskänkingsställe, värdshus, schweizeri med trädgårdsservering och restaurang. Namnet Hasselbacken på denna rörelse är känt från 1765. 1853 inrättade källarmästare W Davidsson en restaurang i G Michaelssons sommarnöje som han låtit uppföra efter inköp 1836. Hasselbacken hade sin storhetstid under slutet av 1800-talet då restauranganläggningen bestod av flera serveringar som Gubbhyllan och Moriska paviljongen samt en musikpaviljong.

Den utvidgade huvudbyggnaden fungerade framgångsrikt till dess att den brann den 18 oktober 1923. Den återuppfördes efter ritningar av EE Amundsson 1924. Gjutjärnspelare, bågar och konsoler återanvändes i den nya huvudbyggnaden. Ombyggnad till nuvarande utformning gjordes av arkitekt Curt Björklund redan 1927. Återuppförandet skedde i den äldre restaurangens anda med festliga matsalar, stora altaner och veranda i nära kontakt med trädgårdens serveringsytor och paviljonger. Byggnaden är till utformningen en välbevarad vittnesbörd om sin tillkomsttid, 1920-talet. Huvudbyggnaden byggdes till 1992 med konferensanläggning och hotellrum med en uttalad ambition om att nya tillägg ska förhålla sig till 1920-talets återuppbyggnad. Resultatet blev ett respektfullt tillägg och en intressant postmodernistisk tolkning av 1920-tals klassicism.

Värdebärande egenskaper

- Hasselbackens byggnad med trädgård och restaurangtradition har kommit att bli ett begrepp med en 250 årig historia.
- Hasselbackens väl synliga och öppna placering i stadsrummet med utblick mot vattenrummet.
- Den gröna ridån av träd längs Djurgårdsvägen.
- Trädgårdsstrukturen med terrasseringar i två nivåer inramade av staket och rekonstruerade balustrader som bidrar till upplevelsen av en historisk miljö och framhäver Hasselbackens placering i landskapet. Äldre bevarade terrassmurar och stentrappor.
- Bevarade kulturhistoriskt värdefulla naturelement som Bellmanseken.

- Det visuella sambandet med Cirkus som en del av det historiska nöjesetablissemanget på Djurgården.
- Bevarad äldre inredning i huvudbyggnaden.

Tillämplig lagstiftning

Riksintresse för kulturmiljövården

Byggnaden ligger inom ett område som är av riksintresse för kulturmiljövården. Sådana områden ska enligt 3 kap 6 § Miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön.

Riksintresseområdet Stockholms innerstad med Djurgården uttrycks i företeelser som till exempel rör nöjeslivets, samvarons och rekreationslivets byggnader och miljöer.

Nationalstadsparken

Byggnaden ligger inom Nationalstadsparken och skyddas enligt 4 kap 7 § Miljöbalken som föreskriver att ”Inom nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas.” Även av länsstyrelsens vård- och utvecklingsplan för delområdet framgår att utveckling ska ske med respekt för kulturhistoriska värden.

Översiktsplanen

Djurgården omfattas av den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken (FÖP 2009). Evenemangsparken pekas ut som ett av Stockholms viktigaste besöksmål som bör tåla vissa förändringar och kompletteringar, under förutsättning att dess grundläggande karaktär och kulturhistoriska värden bevaras.

Plan- och bygglagen

Fastigheten är markerad med blått på Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta. Det betyder att fastigheten har ett synnerligen stort kulturhistoriskt värde. För blåmarkerade fastigheter kan PBL (Plan- och bygglagen) 8:e kap, 13, 14 och 17 § tillämpas, vilket innebär att bebyggelsen inte får förvanskas, att underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadens kulturhistoriska värden, att underhållet ska utföras så att de särskilda värdena bevaras, att ändringar ska utföras varsamt och med hänsyn till byggnadens karaktärsdrag samt med tillvaratagande av byggnadens kulturhistoriska värden.

Enligt PBL 2 kap 6 § ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av god helhetsverkan.

Förvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningen ser det som positivt att Hasselbacken kan fortsätta att utvecklas för nöjeslivet i Evenemangsparken.

Hasselbacken och evenemangsparken är ett av Stockholms viktigaste besöksmål. Med sin placering på höjden utgör den ett centralt blickfång från flera vyer. Miljön är en av de mest identitetsskapande och känsliga på Djurgården. Planförslaget med den utökade byggrätten redovisar en gestaltning och utformning som avviker från det historiserande uttrycket i den befintliga anläggningen.

I stora drag medför förslaget att stadsrummet i den här delen av Djurgården tillförs en arkitektur med ett samtida uttryck som på grund av sin höjd och volym konkurrerar med kulturmiljön och riskerar att dominera området visuellt. Kulturförvaltningens bedömning är att det sker på bekostnad av kulturhistoriska värden på fastigheten Hasselbacken 1 och i stadsdelen Djurgården.

Plankartan illustrerar på ett tydligt sätt de inbördes storleksförhållanden mellan nya och befintliga byggnader. Illustrationen är hämtad från samrådshandlingarna.

Den blåklassade huvudbyggnaden är värdebärare av en 250 åriga kontinuerlig restaurangverksamhet. Den har en central roll i

Evenemangsparken. Nuvarande restaurangbyggnad är idag närmre 100 år. Det skänker den en historisk dimension. Platsen har ett ännu längre tidsdjup. Det är dessa historiska tidsdjup som tillsammans med den historiska miljön med bebyggelse främst från tidigt 1900-tal och andra halvan av 1800-talet som utgör södra Djurgårdens unika miljö och attraktionskraft.

Kulturförvaltningen har i ett tidigare skede av planarbetet bedömt att platserna för Gubbhyllan och Moriska paviljongen är lämpliga att utreda för nya byggnader då de har historisk hävd, men i begränsad omfattning och inte platsen för Rotundan.

Höjder och volymer

Gubbhyllan och Rotundan

Nya Gubbhyllan har en föreslagen totalhöjd om 29 meter inklusive marknivån med sina fyra våningar och beträddbar terrass med skärmtak. Den trappar ner mot Djurgårdsvägen till tre våningar. Den nya Rotundan är placerad framför gaveln till huvudbyggnaden samt förenad med en länkbyggnad i plan två med Gubbhyllan. En sektion i planbeskrivningen visar att Gubbhyllan, med sin placering något lägre i terrängen, har en totalhöjd som är lika hög som huvudbyggnaden.

Sektionen visar Gubbhyllans höjd i förhållande till huvudbyggnaden, länkbyggnaden och Rotundans placering med skärmtak framför södra gaveln. Illustrationen hämtad från samrådshandlingarna.

Den sammantagna höjden och utbredningen av Gubbhyllan och Rotundan är för stor både i förhållande till Hasselbacken men även till Cirkus. De upptar ett fotavtryck som är jämförligt med huvudbyggnaden. Tillsammans bygger de för och in Hasselbacken framförallt från vyn från Hazeliusbacken men också från Djurgårdsvägen.

Vyn från Hazeliusbacken med Rotundan framför södra gaveln och länken till Gubbbhyllan. Illustrationen är hämtad ur samrådshandlingarna.

Vy från Hazeliusbacken mot Hasselbackens södra gavel med Rotundan

Kulturförvaltningen anser att Rotundan bör utgå då den bygger för Hasselbackens södra gavel vilket är ett viktigt motiv från Hazeliusbacken. Södra gaveln har en stark arkitektonisk identitet med bland annat en farstu med en balkong med smidesräcken. Det framstår som mycket olämpligt att bygga för detta motiv och att utöver det även placera ett skärmtak mellan Rotundan och södra gaveln. Det är ett utförande som bryter mot gavelfasadens arkitektoniska uppbyggnad. Platsen framför den befintliga rotundan med ljusnedsläpp bildar tillsammans med södra gaveln en platsbildning som är gestaltad för att upplevas från Hazeliusbacken och inifrån anläggningen. En påbyggnad på Rotundan skulle sannolikt också innebära ett ingrepp i trädgårdsstrukturen med äldre murar och trappor.

En byggnad på rotundans plats bygger också för det visuella sambandet med Cirkus. I stadsmuseets karaktärisering av byggnadsminnet framhålls att Cirkus ska ses som en fristående byggnad men i ett sammanhang av raden av nöjesetablissemang och villor på Skansenbergets sydsluttning. Länkbyggnaden i plan

två mellan Rotundan och Gubbhyllan bygger ytterligare för siktlinjer in i anläggningen från Hazeliusbacken. Av antikvariska skäl bör således Rotundan med länkbyggnad utgå.

Bilden visar vyn från Hazeliusbacken med Rotundan framför södra gaveln och länken till Gubbhyllan. Illustrationen är hämtad ur samrådshandlingarna.

Fotona visar den södra fasaden och platsen för ljusinsläpp till Rotundan som är föreslagen att byggas på. Det visuella sambandet med Cirkus är i blickfånget härifrån och skulle skymmas av en påbyggnad likväl som den södra fasaden. Foto Elisabeth Ek

Bilden visar storleksförhållandet mellan nya Gubbhyllan och Cirkus. Här syns också de terrasserings som ska ta upp höjdskillnaderna och som ligger utanför planområdet. Illustrationen är hämtad från samrådshandlingarna.

Moriska paviljongen och musikpaviljongen

Moriska paviljongen är placerad i den norra delen av planområdet. Den är uppförd i fyra våningar och placerad på två nivåer med en nedtrappning mot Hasselbacken. Större delen av tillbyggnaden från 1990-talet byggs för. Bedömningen är att även denna byggnad är för hög och breder ut sig för mycket. Den kommer att begränsa vyn från Djurgårdsvägen. Placeringen av musikpaviljongen bedöms inte som problematisk.

Bilden visar Moriska paviljongen från Djurgårdsvägen. Illustrationen hämtad från samrådshandlingarna.

Fotot visar dagens vy från håll. Tillbyggnaden från 1992 utgörs av byggnadskroppen till vänster. Foto Elisabeth Ek

Gestaltning

Byggnader

Kulturförvaltningen bedömer att kombinationen med de för omgivningarna konkurrerande volymerna och byggnadernas ytskikt och formspråk kommer att dominera stadsbilden.

Glaspartierna som de föreslås att utföras, antingen färgade eller matterade, riskerar att inte bli så genomsiktliga vilket förmodas är avsikten. De gröna taken ter sig också avvikande i en klassicistisk miljö med putsarkitektur och en tydligt strukturerad trädgårdsanläggning. Återuppförandet av Hasselbacken efter branden 1923 tog sin utgångspunkt i den äldre restaurang men med 1920-talets formspråk. Hotell- och konferensanläggningen från 1992 är utförd med en uttalad avsikt att inordna sig i huvudbyggnadens arkitektoniska formspråk i en klassicerande stil. Andra byggnadselement som trappräcken med balusterdockor uppvisar också denna ambition.

Trädgårdsanläggningen

Restauranganläggningen ramas in av den omgivande park- och trädgårdsmiljön där nivåskillnaderna tas upp med terrasser som förbinds med dekorativa trappor utformade i en historiserande stil. Nuvarande gestaltning av trädgårdsanläggningen med inramande staket är kännetecknande för Djurgården.

Räcken med balusterdockor är rekonstruktioner från tidigare original och är en medveten gestaltning som hör samman med den klassicerande gestaltningen av hela kulturmiljön i Hasselbacken. Det finns äldre trappor och murar runt nuvarande rotunda och från Djurgårdsvägen. En äldre stenmur har fått ett skydd i detaljplanen. I planbeskrivningen står att byggandet av Exhibition Center innebär att stora delar av terrassen kommer att behöva grävas upp och att den kommer att återställas som en öppen grusyta. Varken illustrationerna eller planbeskrivningen redovisar om man avser att omgestalta eller bevara strukturer och trädgårdselement i trädgårdsanläggningen. Kulturförvaltningen anser att ett eventuellt avlägsnande av staket och räcken med mera innebär en förlust av kulturhistoriska värden då Hasselbacken förlorar sin karakteristiska inramning och genom det sitt sammanhang. Ett borttagande av portalen från Djurgårdsvägen för att ersätta den med en genomsiktlig ljusportal i lätt konstruktion anses av samma skäl heller inte är lämplig. Nuvarande gestaltning om än en rekonstruktion har historisk hävd. En eventuell omgestaltning av trädgårdsanläggningen bör tydligt redovisas för att kunna pröva dess lämplighet.

Konsthallen 2 och 15

Kulturförvaltningen har inga synpunkter vad avser föreslagna åtgärder inom fastigheterna Konsthallen 2 och 15.

Planbestämmelser

Kulturförvaltningen bedömer att balansen mellan skydd för byggnadernas kulturhistoriska värden i förhållande till tillåtelse till förändringar behöver ses över.

Huvudbyggnaden på Hasselbacken bör få ett starkare skydd i detaljplanen. Det är bra att den har försetts med ett skydd mot rivning. Kulturförvaltningen anser dock att även 1990-talets tillbyggnader bör föras med ett skydd mot rivning. Byggnaderna utgör en väl samkomponerad enhet där det postmodernistiska tillägget är väl utfört och en intressant årsring. För huvudbyggnaden från 1920-talet föreslås följande omformuleringar av planbestämmelserna:

k Ändringar och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadens kulturvärden
q Huvudbyggnadens exteriör ska bevaras till sin utformning.
q I byggnadens inre ska rumsdistribution och äldre fast inredning bevaras i hall, trapphus och matsalar. Ändringar i interiören ska göras i enlighet med skyddsföreskrifter.

För konsthallen 15 föreslås att följande mening görs om till en skyddsbestämmelse istället för en varsamhetsbestämmelse som inte innebär ett bevarande.

q Interiört ska stenhusets inre trätrappa, samt plandisposition, golv och ursprunglig fast inredning som kakelugn, dörrar, dörrfoder och yttre fönstersnickerier i de två rummen på en trappa i husets frontespis bevaras.

Det är positivt att värdefulla träd får ett skydd i plan och att markens parkkaraktär ska bevaras.

Miljökonsekvensbeskrivning

Tyréns har på uppdrag av Pop House Next Door AB inför samråd om planförslag tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) (dat. 2021-02-19). MKB:n har analyserat och bedömt förslaget utifrån den tillämpliga lagstiftningen.

Kulturförvaltningen delar i vissa avseenden Tyréns bedömningar men i andra har förvaltningen en annan uppfattning. Tyréns lyfter det positiva i att immateriella kulturvärden kommer att bevaras och utvecklas. Den uppfattningen delas av Kulturförvaltningen. Tyréns gör dock slutsatsen att aktuellt planförslag är förenligt med riksintresset, nationalstadsparken och plan- och bygglagens intentioner om hänsyn till kulturmiljövärden. Man menar att den nya bebyggelsen kan samverka med omgivande nöjes- och evenemangsmiljöer och att byggnaderna är anpassade i volym och utformning till densamma. Den uppfattningen delas inte av Kulturförvaltningen. Kulturförvaltningen anser också att man använt sig av för få vypunkter för att analysera förslaget och de är alla från distans. Det hade behövts vypunkter ur det nära stadsrummet också. Tyréns delar dock Kulturförvaltningens bedömning om att den föreslagna nya Rotundan kommer att påverka kulturhistoriska värden negativt. MKB:n identifierar värdebärande egenskaper på ett förtjänstfullt sätt och avsnittet om fortsatt arbete ger också en god vägledning i det fortsatta planarbetet.

Samlad bedömning

Kulturförvaltningen anser det positivt att Hasselbacken kan fortsätta att utvecklas för nöjeslivet i Evenemangsparken och menar att det är möjligt att pröva ny bebyggelse på platserna för Gubbhyllan och Moriska paviljongen.

Men Kulturförvaltningen gör den samlade bedömningen att aktuellt planförslag bör omarbetas. Djurgården och Hasselbacken utgör en av de känsligaste kulturmiljöerna i Stockholm. Med sin placering på höjden utgör den ett centralt blickfång från flera vyer. Miljön är en av de mest identitetsskapande på Djurgården. Planförslaget med den utökade bygggrätten redovisar en volym och skala som storleksmässigt kommer att dominera över Hasselbacken och det intilliggande byggnadsminnet Cirkus och förändra stadsrummet. Konsekvensen blir att kulturhistoriska värden i hög grad kommer att påverkas negativt.

- Hasselbackens väl synliga och öppna placering i stadsrummet med utblick mot vattenrummet.

Hasselbacken kommer att marginaliseras då den byggs för från flera viktiga vyer och dess betydelse och roll i stadsrummet förminskas. Placeringen på höjden med utblicken är en historisk kontext som kommer att försvagas. De nya paviljongerna kommer på grund av deras skala och volymer att få en framträdande plats i stadsrummet på bekostnad av Hasselbacken. Från Djurgårdsvägen kommer huvudbyggnaden endast att vara synlig rakt framifrån.

- Det visuella sambandet med Cirkus som en del av det historiska nöjesetablissemanget på Djurgården.

Det viktiga visuella sambandet med Cirkus skärs av genom placeringen av den nya Rotundan. Hasselbacken bildar tillsammans med Cirkus en kärna i Evenemangsparken som rent visuellt är förbundna med varandra från flera vyer. Nya Rotundan medför också ett fysiskt och visuellt ingrepp i Hasselbackens södra fasad.

- Den gröna ridån av träd längs Djurgårdsvägen

De nya byggnaderna tar över det nära stadsrummet speciellt under den avlödade årstiden. Gubbbhyllans utbredning mot hörnet av Hazeliusbacken och Djurgårdsvägen reducerar upplevelsen av ridån.

- Trädgårdsstrukturen med terrasseringar i två nivåer inramade av staket och rekonstruerade balustrader som bidrar till upplevelsen av en historisk miljö och framhäver Hasselbackens placering i landskapet. Äldre bevarade terrassmurar och stentrappor.

Hasselbacken riskerar att förlora sin inramning och sitt sammanhang som historisk miljö. Trädgårdsanläggningen utförd i en historiserande stil med rekonstruerade element skänker Hasselbacken ett sammanhang som hör ihop med byggnadens 1920-tals klassicism.

Kulturförvaltningen anser att det bör vara möjligt att utvidga verksamheten på Hasselbacken. Men kulturmiljön på Hasselbacken och i närområdet tål inte en så hög exploatering som den föreslagna utan att förvanskas. Föreslagen Rotunda med länkbyggnad bör utgå helt då den medför alltför negativa konsekvenser för kulturmiljön. Hela förslaget bör reduceras betydligt vad avser höjder och volymer och även bearbetas vad gäller utformning.

Kulturförvaltningen gör den samlade bedömningen att aktuellt planförslag bör avstyrkas och omarbetas i den del som rör Hasselbacken 1 men kan tillstyrkas i de delar som rör Konsthallen 2 och 15.

Bilagor

Stadsbyggnadskontorets handlingar i ärendet finns [här](#).